

Copii și tineri în situații de risc
Reducerea inegalităților
Antidiscriminare
Incluziune socială

GHIDUL APLICANTULUI

SINERGII PENTRU VIITOR – COPII ÎN SITUAȚII DE RISC

(apel de propuneri de proiecte lansat pe 18.12.3013)

RO10 “Copii și tineri în situații de risc și Inițiative locale și regionale pentru reducerea inegalităților naționale și promovarea incluziunii sociale”

- Granturile SEE 2009-2014 -

București

2013

Pentru a avea o viziune de ansamblu asupra programului și a rundei „Sinergii pentru viitor-copii în situații de risc”, recomandăm citirea cu atenție a Apelului de propuneri de proiecte și a Ghidului aplicantului. De asemenea, înainte de completarea Cererii de finanțare, este indicat să se citească cu atenție cerințele fiecărei rubrici pentru a putea furniza exact informațiile solicitate, corecte și complete.

INFORMATII GENERALE

Prezentul ghid al aplicantului își propune să completeze informațiile furnizate în cadrul Apelului de propuneri de proiecte pentru apelul „SINERGII PENTRU VIITOR - copii în situații de risc”, lansat, pe 18.12.2013, de Fondul Român de Dezvoltare Socială (FRDS), în calitate de Operator de Program (OP) al RO10 “Copii și tineri aflați în situații de risc și Inițiative locale și regionale pentru reducerea inegalităților naționale și promovarea incluziunii sociale”, program finanțat prin intermediul Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European (SEE) 2009-2014. În acest sens, se vor relua cele mai importante aspecte ale apelului de propuneri de proiecte, furnizându-se clarificări și informații suplimentare.

ELIGIBILITATEA PROMOTORULUI DE PROIECT

PP eligibil în cadrul „SINERGII PENTRU VIITOR - copii în situații de risc” sunt:

- entități publice (respectiv autorități publice, locale și centrale, și alte instituții publice¹);
- organizații neguvernamentale (ONG).

PP trebuie să îndeplinească cumulativ condițiile menționate în Apelul propunerilor de proiecte aplicabil pentru fiecare tip de entitate.

Reamintim faptul că PP trebuie să aibă personalitate juridică, iar, în cazul entităților publice, acestea trebuie să fie ordonatori de credite.

PP trebuie să aibă experiență semnificativă și relevantă pentru proiect (*să fi derulat, fie în calitate de aplicant, fie de partener, cel puțin două proiecte relevante adresate unor grupuri dezavantajate, în perioada 1 ianuarie 2009-31 decembrie 2013 – proiecte începute și încheiate în perioada menționată*). În mod excepțional, se acceptă ca numai unul dintre aceste proiecte să se încadreze în condițiile menționate, iar pentru cel de-al doilea se admite ca: 1) să se fi derulat în această perioadă cel puțin în proporție de 70% din durata totală a proiectului, în cazul în care acesta doar s-a finalizat în perioada de referință; sau (2) să se afle încă în derulare la momentul depunerii propunerii de proiect, dar să fi început în perioada menționată. Dacă proiectul la care se face referire în cererea de finanțare s-a încheiat, se va lua în calcul valoarea finală a sumei gestionate, conform raportului financiar final al proiectului și, dacă acesta este încă în derulare la data depunerii propunerii de proiect, se va menționa valoarea totală aprobată și valoarea care urmează a fi gestionată de organizație. În cazul entităților publice care au atribuții specifice în domeniul asistenței sociale și protecției copiilor și tinerilor (organe de specialitate ale administrației publice locale și centrale precum serviciile publice de asistență socială, Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului, Oficiul Român pentru Adopții, Autoritatea Națională pentru Protecția Familiei și a Drepturilor Copilului) nu este

---

¹ Legea nr. 500/2002 menționează că *instituțiile publice* reprezintă denumirea generică ce include Parlamentul, Administrația Prezidențială, ministerele, celelalte organe de specialitate ale administrației publice, alte autorități publice, instituțiile publice autonome, precum și instituțiile din subordinea acestora, indiferent de modul de finanțare. *Instituțiile publice locale*, în sensul Legii 273/2006, privind finanțele publice locale, reprezintă comunele, orasele, municipiile, sectoarele municipiului București, județele, municipiul București, instituțiile și serviciile publice din subordinea acestora, cu personalitate juridică, indiferent de modul de finanțare a activității acestora, deci, cu alte cuvinte, autoritățile unităților administrativ-teritoriale, instituțiile publice și serviciile publice de interes local, cu personalitate juridică, indiferent de modul de finanțare.

necesar a se demonstra experiența relevantă în lucrul cu copiii și tinerii în situații de risc, ci numai capacitatea de a gestiona proiecte. Ca urmare, aceste entități publice pot include în categoria proiectelor relevante și proiecte dezvoltate în domeniul social care au fost/sunt adresate altor grupuri dezavantajate.²

PP este direct răspunzător pentru elaborarea și managementul întregului proiectului și nu va avea intermediar pentru aceste activități. Partenerul va răspunde, la rândul său, în fața PP pentru activitățile pe care le gestionează direct în cadrul proiectului.

PP va depune la dosarul proiectului, după caz:

- Certificatul de înregistrare fiscală - în copie, cu mențiunea „conform cu originalul”;
- Documentul care desemnează / numește reprezentantul legal, în cazul entității publice - în copie, cu mențiunea „conform cu originalul”, respectiv documentul care validează alegerea reprezentantului legal (în cazul entităților publice cu reprezentant legal ales – ex, primărie, consiliul județean);
- Documente legate de constituirea organizației neguvernamentale (*ex, Certificat de înscriere în registrul asociațiilor și fundațiilor, Statut, cu modificările și completările ulterioare etc. – vezi cerințele pentru organizații neguvernamentale din Anexa 1, punctul 14*) - în copie, cu mențiunea „conform cu originalul”;
- Copie după actul de numire a reprezentantului legal al ONG;
- Experiența anterioară relevantă a PP în domeniul proiectului (Anexa A3 din formularul cererii de finanțare, semnată de reprezentantul legal, ștampilată, în original);
- CV-urile personalului cheie implicat din partea instituției/organizației (format Europass) – obligatoriu pentru echipa de management și persoanele cheie din echipa de implementare;
- Declarație de eligibilitate a PP (semnată și ștampilată, în original) – Anexa 5;
- Declarație privind bonitatea profesională și morală a persoanelor cheie din instituție/organizație implicate în implementarea proiectului (semnată de reprezentantul legal, ștampilată, în original) - Anexa 6.

OP își rezervă dreptul de a solicita alte documente care să susțină aceste declarații.

COLABORARE ȘI PARTENERIAT

Pentru pregătirea, implementarea și asigurarea continuității proiectului este încurajată colaborarea între sectorul de stat și societatea civilă reprezentată de organizații neguvernamentale.

Înainte de a încheia un parteneriat, PP trebuie să stabilească:

- pentru ce activități anume are nevoie de un partener (de exemplu, activități pentru care nu are resurse/mijloace sau expertiză, factorul geografic reprezintă un impediment etc.),
- ce tip de contribuție va avea partenerul,
- dacă partenerul se impune a fi o entitate publică sau privată și dacă aceasta trebuie să fie din România sau din statele donatoare;
- ce beneficii/plus valoare aduce partenerul proiectului.

---

² Modificat prin Corrigendum-ul nr 2, din 23.01.2014.

De asemenea, este necesară, în perioada de pregătire a proiectului, consultarea cât mai largă a grupului țintă, din care se vor selecta beneficiarii, cu privire la intervențiile ce vor fi dezvoltate prin implementarea proiectului, cât și informarea periodică a grupului în timpul derulării proiectului. În acest scop se vor include în propunerea de proiect informații despre felul în care s-au desfășurat aceste consultări în perioada de pregătire (cate consultări, cine a participat - cetățeni, experți, alte categorii, ce concluzii au reieșit, cum s-au transpus în proiect etc), cât și un plan de consultare/ informare pentru perioada implementării³.

Parteneriate locale

Din România, PP poate coopta ca parteneri în proiect, fie **entități publice**, fie **organizații neguvernamentale**. Parteneriatul între sectorul de stat și sectorul neguvernamental (între o entitate publică și un ONG) este valorizat în procesul de evaluare a propunerilor de proiecte, primind mai multe puncte în evaluare în comparație cu cel dintre două sau mai multe instituții publice sau două ONG-uri.

Pentru a se constitui în parteneri eligibili, potențialii parteneri trebuie să îndeplinească toate condițiile precizate în *Apelul pentru propuneri de proiecte (secțiunea Parteneri de proiect eligibili - Parteneriatul local)*.

În cazul PP entitate publică ce dorește să încheie un parteneriat cu o organizație neguvernamentală, aceasta din urmă trebuie să fi fost selectată conform prevederilor legislației românești legate de selecția unui partener din mediul privat. Metodologia de selecție este elaborată de către PP și aprobată de reprezentantul legal al PP. PP entitate publică poate alege ca parteneri alte entități publice, din România, fără a derula o procedura de selecție.

PP va susține, în propunerea de proiect, valoarea adăugată pe care o aduce parteneriatul.

Partenerul reprezentat de o organizație neguvernamentală trebuie să aibă experiență relevantă în domeniu (să fi derulat, fie în calitate de aplicant, fie de partener, cel puțin două proiecte relevante adresate copiilor în domeniul abordat de proiect, în perioada 1 ianuarie 2009-31 decembrie 2013 – proiecte începute și încheiate în perioada menționată). În mod excepțional, se acceptă ca numai unul dintre aceste proiecte să se încadreze în condițiile menționate, iar pentru cel de-al doilea se admite ca: 1) să se fi derulat în această perioadă cel puțin în proporție de 70% din durata totală a proiectului, în cazul în care acesta doar s-a finalizat în perioada de referință; sau (2) să se afle încă în derulare la momentul depunerii propunerii de proiect, dar să fi început în perioada menționată. Dacă proiectul la care se face referire în cererea de finanțare s-a încheiat, se va lua în calcul valoarea finală a sumei gestionate, conform raportului financiar final al proiectului și, dacă acesta este încă în derulare la data depunerii propunerii de proiect, se va menționa valoarea totală aprobată și valoarea care urmează a fi gestionată de organizație.

PP poate încheia de asemenea parteneriate cu entități publice care au activitate relevantă în domeniul abordat de proiect (ex, *Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, Direcția de Sănătate Publică, inspectorate școlare etc.*), cu condiția ca acestea să contribuie semnificativ la implementarea proiectului. În cazul în care entitățile publice partenere nu au derulat proiecte care să poată fi prezentate în Anexa A4 a cererii de finanțare, acestea pot include aici alte activități derulate și care demonstrează expertiza și experiența relevante pentru domeniul proiectului.

Partenerii PP din România vor pune la dispoziția proiectului experți care au pregătire, competențe și experiență adecvate pentru postul pentru care sunt propuși în proiect. În acest sens, se va avea în vedere că implicarea aceluiași expert în mai multe proiecte depuse la FRDS (fie la același apel, fie la alte apeluri ale programului) trebuie să fie, pe cât posibil, limitată. Ca urmare, vor desemna echipe diferite de experți pentru fiecare proiect (acest lucru însemnând ca cel puțin ¼ din echipă și coordonatorul echipei să fie

---

³ Modificat prin Corrigendum-ul nr 2, din 23.01.2014.

persoane diferite de la un proiect la altul). Dacă totuși există situații în care același expert este implicat în mai multe proiecte depuse la FRDS (ex, specialist achiziții, contabil), se va prezenta o justificare corespunzătoare.⁴

În cazul în care există parteneri din țară, se vor atașa la dosar, după caz:

- Declarația PP entitate publică privind respectarea prevederilor legale aplicabile în alegerea organizației neguvernamentale partenere, din România, semnată și ștampilată, în original (Anexa 7);
- Acordul de parteneriat, pe modelul furnizat de OP (Anexa 2), semnat de parteneri, în original;
- Certificatul de înregistrare fiscală - în copie, cu mențiunea „conform cu originalul”;
- Documente de constituire a entității publice/ organizației neguvernamentale (*aceleași ca în cazul în care entitatea publică/ ONG-ul ar fi fost PP*) - în copie, cu mențiunea „conform cu originalul”;
- Documentul care desemnează / numește reprezentantul legal, în cazul entității publice - în copie, cu mențiunea „conform cu originalul”, respectiv documentul care validează alegerea reprezentantului legal (în cazul entităților publice cu reprezentant legal ales – ex, primărie, consiliul județean)
- Experiența relevantă a partenerului în domeniul proiectului (Anexa A4 din formularul cererii de finanțare, semnată de reprezentantul legal, ștampilată, în original);
- CV-urile personalului implicat din partea instituției/organizației (format Europass);
- Declarație de eligibilitate a partenerului (Anexa 5) - semnată de reprezentantul legal, ștampilată, în original;
- Declarație privind bonitatea profesională și morală a persoanelor cheie din organizație implicate în implementarea proiectului (Anexa 6) - semnată de reprezentantul legal, ștampilată, în original.

Parteneriatul cu entități din statele donatoare

PP poate de asemenea să contacteze și să implice în proiect entități din statele donatoare (Islanda, Liechtenstein și Norvegia). PP va putea aplica, în acest caz, pentru obținerea de fonduri pentru activități bilaterale (seed money) care sunt alocate pentru activități de identificare de parteneri și pregătire, în colaborare, a propunerii de proiect. Informații suplimentare despre procedura de aplicare și condițiile de finanțare se găsesc pe site-ul FRDS la adresa www.frds.ro.

În acest caz, se vor atașa la dosar (se acceptă în limba engleză):

- Scrisoarea de intenție și Declarație de eligibilitate (Anexa 3), semnată de partener (original sau copie) privind eligibilitatea partenerului, implicarea și rolul său în proiect.
- Acordul de parteneriat (Anexa 4), semnat de parteneri, în copie sau original (în cazul în care a fost încheiat).

Acordul de parteneriat între PP și partenerul extern nu este obligatoriu la momentul depunerii proiectului. În cazul în care, până la data limită de depunere a proiectului, nu s-a finalizat semnarea Acordului de parteneriat, acesta va fi depus, în original, în cel mult 30 de zile calendaristice de la data limită de depunere a proiectelor; în caz contrar, proiectul va fi respins de la orice fază ulterioară de evaluare.

CV-urile personalului implicat din partea organizației din statele donatoare (format Europass, în engleză) pot fi prezentate și ulterior depunerii proiectului, în cazul în care acesta este propus pentru finanțare.

PP va susține, de asemenea, în propunerea de proiect, valoarea adăugată pe care o aduce parteneriatul cu entitatea din statele donatoare.

---

⁴ Modificat prin Corrigendum-ul nr 2, din 23.01.2014.

ELIGIBILITATEA GRUPULUI ȚINTĂ/BENEFICIARILOR

Fiecare proiect va aborda, în mod obligatoriu, grupul țintă principal: copii aflați în situații de risc.

De asemenea, pentru a contribui la întărirea caracterului integrat al proiectului, este recomandat ca PP să abordeze și grupuri secundare, cum sunt:

- părinții (*inclusiv părinți substitutivi, care au copii în plasament sau părinți care au adoptat copii abandonați*) și tutori sau alți membri ai familiilor copiilor care fac parte din grupul țintă principal;
- personalul/profesiștii/voluntarii care lucrează cu/furnizează servicii pentru copii care fac parte din grupul țintă principal (*ex, profesori și educatori, îngrijitori, lucrători sociali, asistenți sociali, psihologi etc.*)
- alți membri ai comunității din care face parte grupul țintă principal.

În prezentarea grupului țintă, se va descrie cât mai exact în ce constă *situația de risc* specifică pentru grupul țintă principal, furnizându-se date statistice relevante (cu precizarea sursei). Analiza va ține cont atât de factorii de risc (care pot accentua nivelul riscului), cât și de oportunitățile care pot crește șansele obținerii unor rezultate bune în cazul unei intervenții.

PP va defini *criterii clare de selecție a beneficiarilor* care vor beneficia de serviciile furnizate prin proiect.

În selecția beneficiarilor, se va ține cont de respectarea principiilor egalității de șanse și a drepturilor omului (*ex, pentru persoane cu aceleași nevoi, se va asigura accesul egal la servicii specifice, indiferent de sex, religie, orientare politică sau sexuală, dreptul la educație etc.*).

Pentru definirea indicatorilor proiectului în relație cu beneficiile aduse grupului/grupurilor țintă, PP va ține cont de recomandarea de a formula indicatori care să măsoare în profunzime rezultatele proiectului (*ex., accesul populației feminine la servicii de educație etc.*).

În faza de implementare, PP va prezenta, în rapoarte, informații privind intervențiile realizate în cadrul proiectului, inclusiv despre măsurile întreprinse și statistici privind beneficiarii de etnie romă, potrivit indicatorilor stabiliți la nivelul proiectului. Conformitatea cu realitatea a datelor referitoare la populația de etnie romă va fi confirmată și asumată de PP și parteneri.

Cu ocazia vizitelor de monitorizare în teren, OP va observa și aprecia participarea romilor la activitățile proiectului⁵.

ELIGIBILITATEA OBIECTIVULUI ȘI A ACTIVITĂȚILOR PRINCIPALE

PP va utiliza fondurile alocate pentru dezvoltarea și implementarea unor măsuri care să îmbunătățească/să faciliteze accesul la educație formală și non-formală a grupurilor țintă.

Proiectele se vor constitui în oportunități reale de sprijin pentru beneficiarii în scopul depășirii situației de dificultate, vulnerabilitate sau dependență și nu se vor limita la activități de tipul diseminare de informații, acces la activități de petrecerea timpului liber, cercetare, amenajare și dotare de spații, instruire, conferințe etc. În acest sens, va aborda minim 2-3 măsuri concrete, pro-active pentru atingerea obiectivului de creștere a accesului la servicii publice a copiilor și tinerilor aflați în situații de risc astfel încât proiectul să respecte conceptul de *servicii integrate*.

---

⁵ Modificat prin Corrigendum-ul nr 2, din 23.01.2014.

Se acorda finanțare numai proiectelor care își propun înființarea unor servicii complementare sau inovative în raport cu cele existente și care sprijină beneficiarii în accesarea serviciilor publice (indiferent de tipul de furnizor - public sau privat) furnizate în sistemul de educație, sănătate sau de protecție socială, evitându-se duplicarea acestora (*ex., nu se acordă finanțare pentru construirea sau funcționarea unor unități de învățământ, publice sau private – grădinițe, școli, licee, nu se dotează secții de spital sau instituții de ocrotire a copiilor*).

De asemenea, programul nu sprijină măsuri care conduc la suprapunererea obiectivelor de finanțare cu fondurile structurale și de coeziune (*ex, nu finanțează proiecte care au ca obiectiv crearea unor unități de economie socială*).

Toate activitățile proiectului se vor realiza în România (cu excepția cazului în care sunt prevăzute anumite evenimente, bine justificate, cum ar fi vizite în statele donatoare pentru schimbul de experiență și know-how).

Spațiul de derulare a activităților

Un criteriu important în alegerea spațiului este ca acesta să fie cât mai accesibil beneficiarilor cărora li se adresează proiectul.

Este indicat să se utilizeze spații aflate în proprietatea publică sau privată a statului. Dacă nu se găsește o soluție în acest sens, spațiul poate fi pus la dispoziție de o organizație neguvernamentală (nu este permisă implementarea proiectelor în spații ce aparțin unor persoane fizice).

În ambele cazuri, dacă se solicită amenajarea și dotarea spațiului, proprietarul îl va pune la dispoziție inclusiv pe o durată de minim 5 ani după terminarea finanțării, iar autoritățile locale se vor angaja să susțină costurile de funcționare a serviciilor cel puțin la aceiași parametri. **Proprietarul terenului/spațiului pus la dispoziție va completa și depune la dosarul proiectului o declarație urmând modelul din Anexa 8 a Ghidului aplicantului.**⁶

Se pot realiza și construcții de spații destinate activităților cu beneficiarii, dar exclusiv pe terenurile aflate în proprietatea autorităților locale. În acest scop se vor planifica realist toate etapele necesare realizării lucrării și obținerii tuturor avizelor, astfel încât să nu se reducă perioada de furnizare a serviciilor către beneficiari și să se asigure respectarea obligațiilor și indicatorilor de rezultat conform proiectului (aspect ce va fi avut în vedere la evaluare).

În cazul în care este pus la dispoziția proiectului un spațiu sau teren, se vor atașa documente de proprietate asupra acestor bunuri - în copie, cu mențiunea „conform cu originalul” (*ex, contract de proprietate, acordul proprietarului pentru punerea la dispoziție a spațiului atât pe perioada derulării proiectului, cât și după etc.*).

Pe lângă documentele care atestă dreptul de proprietate și de utilizare a spațiului în interesul proiectului, acolo unde sunt necesare lucrări de construcții (construcții de spații, renovări de clădiri etc.), se vor atașa:

- Studiul de fezabilitate privind obiectivul care se dorește a fi realizat (nu mai vechi de patru ani; în copie, cu mențiunea „conform cu originalul”)/documentația de avizare a lucrărilor de intervenții; în cazul lucrărilor simple, care nu necesită autorizație de construire (*ex, zugrăveli, schimbare mobilier sanitar etc.*), este suficient un deviz estimativ de lucrări elaborat de un specialist în domeniu,⁷

- Avizul proiectantului inițial/Raport de expertiză tehnică - în copie, cu mențiunea „conform cu originalul”,

⁶ Modificat prin Corrigendum-ul nr 2, din 23.01.2014.

⁷ Modificat prin Corrigendum-ul nr 2, din 23.01.2014.

- Certificatul de urbanism (valabil la data depunerii proiectului, în copie, cu mențiunea „conform cu originalul”), emis pentru întregul amplasament al lucrării care face obiectul solicitării de finanțare, avizat și aprobat potrivit legii,
- Acordul de mediu (valabil la data depunerii proiectului, în copie, cu mențiunea „conform cu originalul”), emis de autoritatea competentă pentru protecția mediului (*acolo unde este cazul*),
- Alte avize/acorduri cerute de lege, după caz⁸,
- Acordul proprietarului pentru derularea unor lucrări de construcții/amenajare.

DURATA PROIECTULUI ȘI PERIOADA DE IMPLEMENTARE

În stabilirea duratei proiectului, PP va ține cont de limitele stabilite în cadrul programului (durata minimă și maximă a unui proiect, data finală pentru eligibilitatea cheltuielilor în cadrul proiectului – date prezentate în Apelul pentru propuneri de proiecte), de aplicarea procedurilor de achiziții, de specificul sistemului de raportare și plată, dar și de aspectele individuale ale proiectului (tipuri de activități, tipuri și nivel de costuri estimate etc.).

În funcție de numărul de proiecte depuse și de durata procesului de evaluare și selecție, se estimează contractarea acestor proiecte nu mai devreme de iulie 2014.

BUGETUL PROIECTULUI

Bugetul proiectului va include exclusiv costuri eligibile (costuri directe, costuri indirecte și costuri neprevăzute).

Costurile directe eligibile ale proiectului sunt acele costuri identificate de PP și/sau de partener, în conformitate cu principiile proprii de contabilitate și regulile interne uzuale, ca fiind costuri specifice, direct legate de implementarea proiectului și care pot fi, în consecință, direct atribuite acestuia.

Costurile indirecte sunt acele costuri eligibile care nu pot fi identificate de către PP și/sau de partener ca fiind direct atribuite proiectului, dar care pot fi identificate și justificate de către sistemul contabil ca fiind efectuate în relație directă cu costurile eligibile atribuite proiectului. Acestea nu includ costurile eligibile directe ale proiectului.

Costurile indirecte pot fi identificate prin oricare dintre următoarele metode:

1. pe baza costurilor indirecte reale - pentru acei PP și parteneri care utilizează un sistem analitic de contabilitate,
2. pe baza calculului unei rate forfetare (până la 10% din costurile totale directe eligibile, exclusiv costurile directe aferente subcontractărilor și costurile cu resursele puse la dispoziție de către terți).

Se recomandă determinarea costurilor indirecte prin utilizarea ratei forfetare. Aceasta se calculează la momentul întocmirii bugetului de proiect și nu necesită justificare cu documente, pe parcursul implementării proiectului (spre deosebire de prima variantă), decontarea făcându-se conform ratei forfetare determinate de PP/partener, după metodologia prezentată în Anexa 9. Dacă bugetul proiectului cuprinde costuri indirecte alocate partenerului, metodologia de decontare a acestora va fi menționată în Acordul de parteneriat.

Dacă au fost prevăzute anumite sume la linia de buget *Costuri neprevăzute*, acestea vor fi argumentate corespunzător în *Justificarea bugetului*. Valoarea maximă a acestor costuri este de 5% din costurile eligibile

---

⁸ Modificat prin Corrigendum-ul nr 2, din 23.01.2014.

directe. Costurile neprevăzute vor putea fi utilizate numai cu aprobarea în avans a OP, constituind modificare majoră a proiectului.

Suma bugetată pentru activități bilaterale nu trebuie să depășească 2% din totalul costurilor eligibile ale, constituind modificare majoră a proiectului.

Pentru a fi decontate din grantul proiectului, cheltuielile trebuie să fi fost efectiv angajate de către PP sau partener și îndeplinescă următoarele **criterii**:

- au fost angajate între prima și ultima zi a perioadei de eligibilitate așa cum este definită în contractul de finanțare nerambursabilă,
- sunt corelate cu activitățile proiectului și sunt prevăzute în bugetul estimat al proiectului,
- sunt proporționale și necesare pentru implementarea proiectului,
- sunt utilizate exclusiv în scopul realizării obiectivului proiectului și rezultatelor preconizate ale acestuia, într-o manieră compatibilă cu principiile managementului financiar eficient și eficace,
- sunt identificabile și verificabile, în special prin înregistrarea lor în contabilitatea PP și / sau partenerului, și sunt stabilite în conformitate cu standardele contabile aplicabile țării în care PP și / sau partenerul este stabilit și cu respectarea principiilor contabile general acceptate, și
- respectă prevederile specifice ale legislației în vigoare.

Proiectul va include, în mod obligatoriu, în susținerea bugetului proiectului, o justificare a costurilor estimate (detaliere pe tipuri de costuri și prețuri unitare) – Anexa A2 din formularul cererii de finanțare. În acest sens, se recomandă includerea în bugetul proiectului a unor costuri proporționale și corecte în raport cu obiectivele, activitățile și rezultatele planificate ale acestuia. Modalitatea de întocmire a bugetului va face obiectul evaluării proiectului și, în situația în care se consideră necesar, evaluatorii vor face propuneri de revizuire a bugetului.

Cursul de referință pentru întocmirea bugetului proiectului

Pentru întocmirea bugetului proiectului și verificarea încadrării în limitele minime și maxime ale grantului solicitat, se va avea în vedere cursul InforEuro din luna ianuarie 2014 (1 Euro = 4,4707 lei) pe care îl puteți verifica pe site-ul Comisiei Europene, la adresa

http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/inforeuro/inforeuro_en.cfm

Ca urmare, la acest curs de referință, grantul minim pentru acest apel este de **894.140 lei**, iar grantul maxim este de **2.682.420 lei**.

Conform articolului nr. 3 din Normele de aplicare a OUG 23/aprilie 2013, valoarea totală a contractelor semnate între OP și PP se exprimă în lei și este calculată la cursul InforEuro valabil la data semnării contractelor. În consecință, la semnarea contractelor, se verifică încă o dată încadrarea în limitele minime și maxime ale grantului, folosind acest al doilea curs de referință (dacă va fi cazul, nu se va elibera o sumă care să depășească limita respectivă)⁹.

Împărțirea bugetului pe parteneri

Planul de plăți către partener va fi prezentat în Acordul de parteneriat.

---

⁹ Secțiune introdusă prin Corrigendum-ul nr 2, din 23.01.2014.

În cazul în care există parteneri din statele donatoare, PP va avea în vedere faptul că, pe lângă conturile deschise pentru grant la trezoreria locală, va trebui să deschidă conturi, în lei și valută, la o bancă comercială pentru transferul fondurilor alocate acestor parteneri (în cazul în care s-a stabilit că aceștia își gestionează singuri bugetul). Transferul se face în Euro.

În cazul în care partenerul nu își va respecta obligațiile asumate, PP se va asigura că va suplimenta corespunzător resursele alocate proiectului pentru a acoperi retragerea partenerului din proiect.

CONTRIBUȚIA PRIVATĂ¹⁰

Promotorii de Proiecte reprezentați de organizațiile neguvernamentale vor avea în vedere că trebuie să aibă o contribuție de 10% din valoarea costurilor eligibile ale proiectului.

Această contribuție poate fi 100% în bani SAU cel puțin 50% în bani și restul în muncă voluntară (conform articolului 5.4.5 din Regulamentul SEE).

Pentru estimarea valorii muncii voluntare, se vor avea în vedere timpul alocat, durata și valoarea unitară.

Prețurile unitare utilizate se vor calcula în funcție de datele oficiale aflate în vigoare la data lansării prezentului apel de proiecte. Astfel:

- a) în cazul muncii care vizează activități administrative/muncă necalificată, se utilizează ca reper *salariul de bază minim brut garantat în plată pe țară*;
- b) în cazul unor servicii specializate/activități complexe, care vizează cunoștințe și abilități/competențe specifice, se utilizează ca reper *câștigul salarial mediu brut pe țară utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat*.

Potrivit **Hotărârii de Guvern nr. 871/18.11.2013** pentru stabilirea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, Art. 1:

(1) Începând cu data de 1 ianuarie 2014, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată se stabilește la 850 lei lunar, pentru un program complet de lucru de 168 de ore în medie pe lună în anul 2014, reprezentând 5,059 lei/oră.

(2) Începând cu data de 1 iulie 2014, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată se stabilește la 900 lei lunar, pentru un program complet de lucru de 168 de ore în medie pe lună în anul 2014, reprezentând 5,357 lei/oră.

În conformitate cu **Legea nr. 6/21.02.2013** (*a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2013*), câștigul salarial mediu brut utilizat la *fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2013 este de 2.223 lei*.

Înainte de semnarea contractului de proiect, PP va prezenta OP un grafic de prestarea a contribuției private (până la predarea ultimului raport intermediar al proiectului, PP va presta integral contribuția în bani, conform valorii stabilite în buget, și cel puțin 80% din contribuția în muncă, dacă este cazul)¹¹.

AUDITUL PROIECTULUI

Bugetul proiectului va include, în mod obligatoriu, costuri legate de auditul proiectului. Astfel, fiecare raport intermediar, precum și raportul final va fi însoțit de un raport de audit realizat de către un auditor independent acreditat de Camera Auditorilor Financiari din România.

¹⁰ Secțiune introdusă prin Corrigendum-ul nr. 1 din 23.12.2013 și modificată prin Corrigendum-ul nr 2, din 23.01.2014.

¹¹ Paragraf introdus prin Corrigendum-ul nr 2, din 23.01.2014.

Partenerii din statele donatoare pot include, la rândul lor în bugete costuri de audit. Opinia dată de auditorul străin în raportul de audit este considerată necesară și suficientă pentru a certifica faptul că toate cheltuielile efectuate de acesta în cadrul proiectului respectă cerințele aplicabile (ex., Regulamentul SEE, Apelul de propuneri de proiecte, Ghidul aplicantului, Acordul de parteneriat). În cazul entităților publice din statele donatoare, ca parteneri, dacă nu se contractează un auditor extern, atunci este necesar a se face dovada ca auditorul intern autorizat este independent față de entitatea care l-a angajat.

Suma bugetată pentru costuri de audit nu trebuie să depășească 3,5% din totalul costurilor eligibile ale proiectului.

PROCEDURI DE ACHIZIȚII APLICABILE

Pentru atribuirea contractelor de furnizare de bunuri, servicii sau lucrări, PP trebuie să respecte prevederile legislației naționale în domeniul achizițiilor publice, respectiv *O.U.G. nr. 34/2006*, în cazul în care au statut de autoritate contractantă, sau *Ordinul nr. 1120/2013 privind aprobarea procedurii simplificate aplicate de beneficiarii privați în cadrul proiectelor finanțate din instrumente structurale, obiectivul "Convergență", precum și în cadrul proiectelor finanțate prin Mecanismele Financiare SEE și Norwegian 2009-2014*, în cazul entităților care nu au statut de autoritate contractantă conform *O.U.G. nr. 34/2006*.

Nu este admisă încredințarea efectuării procedurilor de achiziții în cadrul proiectului către un partener în vederea evitării aplicării prevederilor OUG 34/2006.

În mod excepțional, partenerul din statele donatoare poate efectua achizițiile necesare derulării activității lui în proiect prin folosirea procedurilor legale de achiziții aplicabile în țara în care își are domiciliul fiscal sau a procedurilor aplicabile în cadrul organizației din care face parte. În acest caz, opinia auditului va cuprinde și referiri despre respectarea reglementărilor aplicabile achizițiilor.

CONTINUITATEA PROIECTULUI

Fiecare PP va trebui să demonstreze, după caz, felul în care va utiliza rezultatele obținute după încheierea proiectului și cu ce resurse vor continua acestea după încheierea finanțării. În acest scop, va elabora, în cuprinsul cererii de finanțare, un plan de sustenabilitate a proiectului.

În cazul în care proiectul va fi propus pentru aprobare, PP va trebui să demonstreze cu documente suplimentare angajamentele respective (ex., *Hotărâri ale Consiliului Local de angajare a bugetului local pentru preluarea costurilor de funcționare a proiectului, angajamente ale partenerilor de proiecte sau ale unor terțe părți privind susținerea proiectului*).

PROMOVAREA PROIECTULUI

Proiectul va conține, în mod obligatoriu, un Plan de comunicare și promovare dezvoltat conform regulilor stabilite în Manualul de comunicare și design (Anexa A6 din formularul cererii de finanțare).

Planul de comunicare trebuie să includă cel puțin următoarele tipuri de informații:

- obiectivele planului și grupurile țintă vizate, inclusiv factorii interesați, la nivel național, regional sau local și publicul larg;
- strategia de comunicare, inclusiv informații despre conținut, activități, mijloace de comunicare și planificarea în timp, având în vedere valoarea adăugată și impactul proiectului / finanțării;
- cel puțin două activități de informare privind progresul și rezultatele obținute în cadrul proiectului (de exemplu: evenimente de lansare și închidere a proiectului etc.);

- măsurile de evaluare a eficienței activităților de informare și publicitate din perspectiva vizibilității și promovării proiectului, a obiectivelor și impactului acestora, inclusiv persoana de contact.

Solicitanții trebuie să aibă în vedere publicarea periodică pe internet a informațiilor despre proiect și activitățile /rezultatele acestuia, fie printr-o pagină dedicată, fie într-o secțiune a paginii web proprii a PP.

În consecință, la întocmirea bugetului proiectului, se vor avea în vedere costurile aferente activităților de promovare (ex, evenimente de lansare și închidere a proiectului, comunicate de presă, materiale publicitare/informative, panou publicitar al proiectului, inscripționarea echipamentelor achiziționate din grant etc.).

PRINCIPII TRANSVERSALE ALE PROGRAMULUI

Pentru a fi finanțat, proiectul va demonstra că respectă și promovează *principiile transversale* ale programului (buna guvernare, dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen), atât din punctul de vedere al implementării activităților, cât și din perspectiva managementului general al organizației și, dacă este cazul, al partenerilor.

Buna guvernare este caracterizată prin:

- *Participare și incluziune* – participarea tuturor părților interesate relevante, în mod direct sau prin intermediul organizațiilor sau instituțiilor (publice și private);
- *Responsabilitate* – responsabilitate față de cei care vor fi afectați de deciziile sau acțiunile respective;
- *Transparență* – deciziile și aplicarea acestora sunt realizate cu respectarea normelor și regulamentelor; informațiile sunt liber disponibile și direct accesibile;
- *Receptivitate* – instituțiile și procesele acestora deservește toți factorii de interes într-un cadru de timp rezonabil;
- *Eficacitate și eficiență* – instituțiile și procesele acestora produc rezultate care satisfac nevoile societății în timp ce asigură cea mai bună utilizare a resurselor puse la dispoziția lor;
- *Respectarea legislației în vigoare* – un cadru juridic echitabil care este pus în aplicare în mod imparțial, respectând drepturile omului și fără corupție.

La nivelul PP și partenerilor care implementează proiecte în cadrul SINERGII PENTRU VIITOR, buna guvernare se poate traduce prin implicarea membrilor grupului țintă în luarea deciziilor care îi privesc, existența unor proceduri de funcționare clare, care respectă Regulamentul SEE și legislația în vigoare, un management financiar bun, managementul riscului, evaluare și monitorizare permanentă a proiectului.

Dezvoltarea durabilă este un concept integrat care:

- are ca scop îmbunătățirea calității vieții generațiilor actuale și viitoare, în timp ce protejează capacitatea Pământului de a susține viața, în toată diversitatea ei;
- se bazează pe democrație, respectarea legii și a drepturilor fundamentale inclusiv a libertății, egalității de șanse și diversității culturale;
- promovează nivele ridicate de ocupare într-o economie bazată pe educație, inovare, coeziune socială și teritorială și pe protejarea sănătății umane și a mediului.

Dezvoltarea durabilă are în vedere trei aspecte:

- *mediul înconjurător*: evaluarea sistematică a impactului proiectelor pentru mediu și integrarea unor măsuri specifice pentru a limita orice impact negativ (de exemplu: folosirea resurselor naturale regenerabile, reciclarea deșeurilor, prevenirea poluării solului, apei sau aerului etc.);

- *sustenabilitatea economică*: promovarea dezvoltării economice la nivel local / regional / național, crearea de noi locuri de muncă și susținerea inițiativelor antreprenoriale;

- *sustenabilitatea socială*: construirea capitalului social; asigurarea respectării nevoilor și priorităților, precum și promovarea egalității și nondiscriminării grupurilor diferite pe criterii de gen, etnie, dizabilitate, vârstă, orientare sexuală, afiliere religioasă; contribuția la lupta împotriva sărăciei și excluziunii sociale, inclusiv a copiilor; facilitarea accesului la educație și formare vocațională; mobilitate, sănătate, angajare și asigurarea unei locuințe.

Egalitatea de gen implică lipsa discriminării pe bază de gen în accesul la resurse, activități și beneficii, oferind, atât bărbaților, cât și femeilor, drepturi și oportunități egale în toate domeniile sociale și economice, în vederea unei dezvoltări durabile.

Principiul egalității de gen se reflectă atât în activitatea organizației, în general (de exemplu, prin facilitarea angajării unui număr proporțional de bărbați și femei), cât și în derularea activităților proiectului (de exemplu, prin asigurarea accesului la activități atât a bărbaților, cât și a femeilor; sau prin activitățile care abordează tematici specifice egalității de gen).

Pentru a identifica nevoile specifice ale femeilor și respectiv ale bărbaților, trebuie avute în vedere aspecte legate de:

- *Reprezentare și participare*: În grupul țintă numărul de bărbați e diferit de numărul de femei? Care sunt caracteristicile acestor grupuri?

- *Acces la resurse*: Cum sunt împărțite resursele între bărbații și femeile din grupul țintă (timp, informații, bani și putere economică, educație, training, muncă, comunicare și IT, servicii sociale, mobilitate)?

- *Drepturi, norme și valori*: Există presupuneri cu privire la activitatea bărbaților și a femeilor din zona vizată de proiect? Cum influențează aceste presupuneri rolurile de gen și diviziunea muncii bazată pe gen?

În pregătirea și implementarea proiectelor se va ține cont de standardele relevante ale Consiliului Europei privind drepturile omului și buna guvernare, inclusiv de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

De asemenea, proiectele propuse vor contribui activ la creșterea gradului de toleranță, antidiscriminare, respect pentru drepturile omului și drepturile minorităților, înțelegere interculturală și acceptarea diversității.

PREGĂTIREA PROPUNERII DE PROIECT

PP este principalul responsabil pentru inițierea, pregătirea și transmiterea propunerii de proiect, care răspunde de managementul proiectului și asigură implicarea activă a partenerilor în pregătirea aplicației și implementarea proiectului.

Pentru ca acțiunea PP să fie de succes, înainte de elaborarea și depunerea unui proiect, se vor organiza întâlniri cu participare cât mai reprezentativă a membrilor grupurilor țintă.

Acolo unde este cazul, PP va încuraja participarea specialiștilor romi în procesul de elaborare și implementare a proiectelor (ex: învățători, profesori de limba romani, mediatori sanitari sau școlari, experți/consilieri locali etc.)

Pe baza concluziilor și informațiilor obținute în urma întâlnirilor cu membrii grupurilor țintă, a discuțiilor cu partenerii (după caz), specialiștii locali completează formularul cererii de finanțare (model furnizat de OP), urmărind cu atenție recomandările din Apelul de propuneri de proiecte și din prezentul ghid, furnizând informații clare și relevante care să susțină necesitatea finanțării.

Pentru justificarea proiectului, se încurajează PP și partenerii să consulte rapoarte, statistici relevante etc. și să utilizeze aceste informații pentru a susține necesitatea proiectului propus atât în comunitatea vizată, cât și cu referire la contextul programului, cadrul legal și standardele existente în domeniu.

Se recomandă consultarea periodică a site-ului FRDS în vederea accesului la informații suplimentare conținute în răspunsurile la întrebările frecvente ale potențialilor aplicanți sau erate publicate de OP, la adresa www.frds.ro.

LISTA ANEXELOR

Anexa 1: Conținutul-cadru al dosarului de solicitare a finanțării

Anexa 2: Acord de parteneriat (model)

Anexa 3: Letter of intent and Statement on eligibility - pentru partenerul din statele donatoare (model)

Anexa 4: Partnership Agreement între PP și partenerul din statele donatoare (model)

Anexa 5: Declarație privind eligibilitatea pentru PP și partenerul local (model)

Anexa 6: Declarație privind bonitatea profesională și morală a persoanelor implicate în implementarea proiectului, pentru PP și partenerul local (model)

Anexa 7: Declarație PP privind respectarea prevederilor legale aplicabile în alegerea partenerului privat (model)

Anexa 8: Declarație care cuprinde atestări/certificări ce trebuie date de către proprietarii și/sau administratorii de drept ai terenurilor și/sau clădirilor aflate în proprietate publică sau privată a statului (inclusiv cele aparținând autorităților locale) și pe care se execută lucrări de infrastructură (model)

Anexa 9: Metodologie de calcul a costurilor indirecte